

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura we Wrocławiu

Dolnośląski Urząd Wojewódzki we Wrocławiu
KANCELARIA BIURA WOJEWODY

02-02-2011

Ilość załączników

Podpis (1)

NK 1BZ

W P Ł Y N Ę Ł O
Dolnośląski Urząd Wojewódzki we Wrocławiu
WYDZIAŁ NADZORU I KONTROLI
02-02-2011
Ilość załączników 8534/2011

7. K. GÓRNYALSKA -
ŚWIĄTEK
02.02.11
tl

Wrocław, dnia 28 stycznia 2011 r.

Pan

Aleksander Marek Skorupa
Wojewoda Dolnośląski

LWR-4101-12-01/2010

Wystąpienie pokontrolne

Skorupa Pania Wojewoda

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu skontrolowała Dolnośląski Urząd Wojewódzki we Wrocławiu w zakresie wykonywania przez Wojewodę zadań w zakresie zarządzania kryzysowego w okresie od 22 sierpnia 2007 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w podpisanym protokole kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Wojewodzie niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z nieprawidłowościami ocenia działalność Wojewody Dolnośląskiego w kontrolowanym zakresie.

Pozytywnie ocenione zostały działania Wojewody w zakresie zarządzania kryzysowego w odniesieniu do utworzenia struktur, zapewnienia odpowiednich sił i środków, opracowania procedur działania oraz szkolenia kadr. Nieprawidłowości natomiast odnosiły się w szczególności do: niewykazania w Wojewódzkim Planie Reagowania Kryzysowego (WPRK) wszystkich potencjalnych i realnych zagrożeń mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo osób i mienia; nieprzesłania do akceptacji przez właściwego ministra aktualizacji WPRK; niewyegzekwowania sporządzenia i przedłożenia Wojewodzie w wymaganym terminie do zatwierdzenia brakujących powiatowych planów zarządzania kryzysowego; nieobejmowania ćwiczeniami i treningami z zakresu zarządzania kryzysowego wszystkich organów właściwych w tych sprawach.

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701.

Przyjętą ocenę ogólną uzasadniają zawarte poniżej ustalenia i oceny cząstkowe.

1. Ustalono, że sporządzona i aktualizowana dokumentacja z zakresu zarządzania kryzysowego była kompletna, a utworzone struktury organizacyjne; Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego, Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego oraz Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego spełniały wymagania ustawowe. Niemniej w ocenie NIK w strukturze organizacyjnej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego doprowadzono do nadmiernego rozproszenia zadań z zakresu zarządzania kryzysowego oraz braku precyzyjnego, jednoznacznego określenia zakresu odpowiedzialności i kompetencji osób funkcyjnych kierujących komórkami organizacyjnymi DUW w sytuacjach kryzysowych. W połączeniu z niewystarczającą obsadą kadrową Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego (WBiZK) oraz Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego (WCZK), w przypadku poważnego zdarzenia kryzysowego, może to utrudniać bezzwłoczną i sprawną realizację zadań zarządzania kryzysowego w zakresie m.in. monitorowania sytuacji kryzysowej, prowadzenia akcji ratowniczej, usuwania skutków zdarzenia. Według bowiem stanu na dzień 31 sierpnia 2010 r., zadania dotyczące zarządzania kryzysowego zostały przypisane 4 komórkom organizacyjnym, tj. Wydziałom: Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego; Infrastruktury (m.in. sprawowanie nadzoru nad przewozem drogowym towarów niebezpiecznych); Nieruchomości i Rolnictwa (m.in. wynikające z ustawy o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt) oraz Polityki Społecznej (m.in. monitorowanie zagrożeń dla życia lub zdrowia na obszarze województwa). Wprawdzie wszystkie jednostki i ich pracownicy spoza WBiZK posiadały określone w Regulaminie Organizacyjnym DUW zakresy zadań, obowiązków i kompetencji, jednakże bez odniesienia do potencjalnych sytuacji i procedur kryzysowych i podporządkowania/oddelegowania w takich przypadkach merytorycznie przygotowanym i odpowiadającym za całość zarządzania kryzysowego służbom i komórkom organizacyjnym, tj. WBiZK oraz WCZK. Należy też zauważyć, iż o ile struktura i obsada kadrowa WBiZK może być wystarczająca przy braku wystąpienia sytuacji kryzysowej, to w przypadku jej zaistnienia już nie zawsze. Przykładowo w związku z działaniami dotyczącymi powodzi na Dolnym Śląsku w 2010 r., niektórzy pracownicy WBiZK przepracowali od ponad 171 do 210 godzin nadliczbowych (średnio przy 49 zatrudnionych ponad 20 godzin na osobę). Jak dotychczas nieskuteczne okazały się także podejmowane od 28 lutego 2007 r. starania kierownictwa DUW o obsadzenie vacatu na stanowisku zastępcy dyrektora WBiZK.

Terminowo opracowano i przedłożono do zatwierdzenia przez właściwego ministra - Wojewódzki Plan Reagowania Kryzysowego, który spełniał wymogi art. 5 ustawy o zarządzaniu kryzysowym, był spójny z planami powiatowymi oraz Planem Przeciwpowodzio-

wym. Negatywnie natomiast ocenić należy nie przesłanie do akceptacji przez właściwego ministra dziesięciu aktualizacji WPRK, co stanowiło naruszenie art. 4 ust. 4 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym². Aktualizacje dotyczyły nie tylko zmian teleadresowych, ale również tak istotnych zagadnień, jak m.in.: zmian w składzie Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, procedur operacyjnych w przypadku wystąpienia awarii infrastruktury krytycznej w zakresie energii elektrycznej i energii gazowej, aktualizacji sił i środków możliwych do użycia w sytuacjach kryzysowych (dotyczyło to PSP, Policji, Straży Granicznej, ratowniczych organizacji pozarządowych). Ustalono, że WBiZK podjął działania dla sporządzenia Wojewódzkiego Planu Zarządzania Kryzysowego (WPZK) w ramach, którego sporządzony został także Wojewódzki Plan Ochrony Infrastruktury Krytycznej. WPZK nie został jednak opracowany w ustawowym terminie z powodu, jak wyjaśniano, późnego (3 listopada 2010 r.) przekazania przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, zarządzenia w sprawie wytycznych do wojewódzkich planów zarządzania kryzysowego. Natomiast w dniu 15 lutego 2010 r. Wojewoda Dolnośląski wydał pisemne zalecenia do sporządzenia powiatowych planów zarządzania kryzysowego (w zakresie m.in. trybu, zasad, specyfikacji ewentualnych zagrożeń, podstawowych procedur), a w marcu 2010 r. dla pracowników samorządów powiatowych zorganizowane zostały szkolenia w tym zakresie. Niemniej spośród 25 powiatów Dolnego Śląska, do dnia 30 listopada 2010 r. do DUW wpłynęło jedynie 19 powiatowych planów zarządzania kryzysowego, z których Wojewoda zatwierdził 9, podczas gdy termin nadsyłania tych planów określono jako „do lipca 2010 r. NIK nie wnosi natomiast uwag do wydawania zaleceń, opiniowania i zatwierdzania Powiatowych Planów Reagowania Kryzysowego.

2. W ocenie NIK w specyfikacji zagrożeń Wojewódzkiego Planu Reagowania Kryzysowego nie wykazano wszystkich potencjalnych istotnych i realnych zagrożeń mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo osób i mienia na terenie województwa dolnośląskiego, jak m.in. z uwagi na możliwość: przekroczeń dopuszczalnych stężeń zanieczyszczenia (skażenia) powietrza, czy przerwania tamy zbiornika Niedów na rzece Witce lub wystąpienia deszczy nawalnych w skali wywołującej sytuację kryzysową co miało miejsce w sierpniu 2010 r. Zdaniem Dyrektora Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego DUW, zgodnie z literaturą przedmiotu i obowiązującymi w Polsce klasyfikacjami Chomicza i Lorenc, nie każdy opad nawalny jest zagrożeniem obniżającym poczucie bezpieczeństwa obywateli, istotna jest jego wydajność. Dyrektor WBiZK podał także, iż jakkolwiek w Części III WPRK „Załączniki funkcjonalne...” wśród

² Dz. U. Nr 89, poz. 590 ze zm.

przyczyn powodzi wskazano opad nawalny, mogący wywołać tzw. powódzie opadowe, to redagując Plan... zwracano uwagę na efekty wystąpienia opadu, a nie na zjawisko samo w sobie, choćby jego przebieg, w ocenie wizualnej, miał gwałtowny charakter. Nie negując powyższego stanowiska, NIK zauważa jednak, iż w badanym okresie dwukrotnie (w 2009 r. - Kotlina Kłodzka i powiaty nadodrzańskie oraz w 2010 r., w szczególności Powiat Zgorzelecki) główną przyczyną groźnych powodzi na terenie województwa dolnośląskiego były deszcze nawalne, w związku z czym wskazane byłoby ponowne dokonanie analizy specyfikacji zagrożeń pod tym kątem w sporządzanym Wojewódzkim Planie Zarządzania Kryzysowego.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia funkcjonowanie WCZK, zarówno pod względem wyposażenia, jak i pełnienia całodobowych dyżurów (dyżur pełnił też lekarz koordynator), jakkolwiek wskazane byłoby zastąpienie analogowych systemów łączności, cyfrowymi, bardziej sprawnymi i niezawodnymi.

3. Pozytywnie należy ocenić działania podejmowane przez Wojewodę Dolnośląskiego w przedmiocie organizacji szkoleń, ćwiczeń i treningów z zakresu zarządzania kryzysowego, których w badanym okresie przeprowadzono łącznie 23 z udziałem 652 osób. Zwrócić przy tym należy uwagę, na niewielki udział w tych zajęciach kierowników jednostek samorządowych. W latach 2007 – 2010 spośród łącznie 192 osób piastujących stanowiska marszałka województwa, prezydenta miasta, starosty, burmistrza i wójta, w szkoleniach, ćwiczeniach i treningach organizowanych przez Wojewodę Dolnośląskiego z zakresu zarządzania kryzysowego uczestniczyło, uzyskując certyfikat, zaledwie 40 osób (20,8%), w tym 19 wójtów (23,4 % ogółu wójtów), 16 burmistrzów (20 % ogółu burmistrzów), 5 starostów (22,7 % ogółu starostów). W szkoleniach nie brali udziału Marszałek Dolnego Śląska, prezydenci miast, a także m.in. Starosta Kłodzki i Starosta Zgorzelecki oraz Burmistrz Kłodzka i Burmistrz Bogatyni, tj. miast i powiatów na terenie, których w 2010 r. miały miejsce poważne sytuacje kryzysowe. Natomiast Samorząd Województwa Dolnośląskiego w sposób zaplanowany i zorganizowany udzielał pomocy innym jednostkom samorządowym i administracji rządowej we wzmocnieniu systemu zarządzania kryzysowego oraz dla zapobiegania i likwidacji skutków zdarzeń kryzysowych (m.in. poprzez przekazanie Wojewodzie map cyfrowych, pomoc finansową na zakup sprzętu ratowniczego, usuwanie skutków powodzi, organizowanie akcji edukacyjnych i konkursów z zakresu bezpieczeństwa dla dzieci i młodzieży).

4. Kontrola wykazała, że w badanym okresie na terenie Dolnego Śląska brakowało właściwego przepływu informacji pomiędzy organami i jednostkami organizacyjnymi administracji rządowej i samorządowej, umożliwiające terminowe podejmowanie adekwatnych

do sytuacji działań wynikających z zagrożenia życia i zdrowia mieszkańców Dolnego Śląska, spowodowanego ponadnormatywnymi zanieczyszczeniami powietrza substancjami szkodliwymi. Stosownie do postanowienia § 1 Statutu Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego, Urząd zapewnia wykonywanie przez Wojewodę zadań wynikających ze sprawowania przez niego m.in. funkcji: przedstawiciela Rady Ministrów w województwie, zwierzchnika i organu rządowej administracji zespolonej w województwie, organu administracji rządowej w województwie.

Z wyjaśnień wójtów i burmistrzów miast i gmin powiatu zgorzeleckiego wynikało, iż w badanym okresie nigdy nie byli informowani o przekroczeniu (niekiedy znacznym) dopuszczalnych stężeń niebezpiecznych substancji w powietrzu, monitorowanych i wykazywanych przez państwowy monitoring środowiska, realizowany przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu (wchodzący w skład zespolonej administracji rządowej w województwie) w związku z art. 25 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska³. W przypadku stwierdzenia przekroczenia poziomów alarmowych dla ozonu, pyłu zawieszonego PM10, SO₂, NO₂ albo progów informowania społeczeństwa o ryzyku wystąpienia poziomów alarmowych (ozon) lub niekorzystnych skutków zdrowotnych (pył PM10), określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu⁴, poinformowany wojewoda (od 1 stycznia 2008 r. marszałek województwa⁵) zobowiązani byli zgodnie z art. 93 ustawy Prawo ochrony środowiska do niezwłocznego powiadomienia społeczeństwa, w sposób zwyczajowo przyjęty na danym terenie,⁶ o ryzyku wystąpienia oraz wystąpieniu przekroczeń dopuszczalnych albo alarmowych poziomów substancji w powietrzu. Tymczasem jak wyjaśnił Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu, funkcjonujący w województwie system monitoringu jakości powietrza jest głównie systemem rejestrującym wyniki pomiarów i wspomagającym ewentualne działania naprawcze skutków przekroczeń. WIOŚ we Wrocławiu nie posiada bowiem systemu prognozowania wystąpienia przekroczeń wartości alarmowych i dopuszczalnych substancji w powietrzu, który umożliwiłby (w połączeniu z oceną i prognozą warunków meteorologicznych) przewidywanie wystąpienia przekroczeń poziomów alarmowych, lub wartości progowych informowania społeczeństwa o ryzyku ich przekroczenia

³ Dz.U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.

⁴ Dz.U. 2008 r. Nr 47, poz. 281, które zmieniło rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 czerwca 2002 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów niektórych substancji w powietrzu, alarmowych poziomów niektórych substancji w powietrzu oraz marginesów tolerancji dla dopuszczalnych poziomów niektórych substancji (Dz. U. Nr 87, poz. 796).

⁵ w związku z art. 19 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w podziale zadań i kompetencji administracji terenowej - Dz.U. Nr 175, poz. 1462.

⁶ np. obwieszczenia, lokalna prasa, radio czy inne stosowane w danym regionie środki powiadamiania - komentarz K. Gruszecki Lex 2008 wyd. II do ustawy Prawo ochrony środowiska

(ozon) albo ryzyku wystąpienia niekorzystnych skutków zdrowotnych (pył zawieszony) oraz przekazanie z wyprzedzeniem zainteresowanym podmiotom informacji w tym zakresie. W ocenie NIK nie pozwalało to na skuteczne, chociażby tylko profilaktyczne zapobieganie negatywnym skutkom takich zdarzeń (np. w przypadku przekroczeń dopuszczalnych norm PM10 zalecenie osobom uczulonym lub nadmiernie narażonym na pozostawanie w domach).

Marszałek Województwa Dolnośląskiego oświadczył, iż na podstawie komunikatów przesyłanych przez WIOŚ niezwłocznie informuje społeczeństwo w postaci komunikatów zamieszczanych na stronie internetowej (www.umwd.pl) Urzędu Marszałkowskiego o ryzyku lub o wystąpieniu przekroczeń standardów jakości powietrza oraz że w przypadku powiatu zgorzeleckiego, pomimo przekroczenia w latach 2005-2009 dopuszczalnych norm niektórych substancji w powietrzu (czterokrotnie pyłu zawieszonego i trzykrotnie benzopirenu) informacje w tym zakresie pozostały niezauważone. W konsekwencji, zdaniem NIK, nie przełożyły się w terenie (w zainteresowanych starostwach, gminach) na ostrzeżenia ludności o zagrożeniach i stosowne do sytuacji działania organów, osób i służb odpowiedzialnych za zarządzanie kryzysowe. Z badań epidemiologicznych wynika, iż wzrost stężenia zanieczyszczeń pyłowych PM10 o $10 \mu\text{g}/\text{m}^3$ powoduje kilkuprocentowy wzrost zachorowań na choroby górnych dróg układu oddechowego, w tym astmy. Z kolei benzo(a)piren oddziałuje szkodliwie nie tylko na zdrowie ludzkie ale także na roślinność, glebę i wodę, jest kancerogenem chemicznym o bardzo silnym działaniu rakotwórczym.

5. W latach 2007-2010 (za 9 miesięcy) planowane wydatki (po zmianach) w ramach budżetu Wojewody Dolnośląskiego na realizację zadań związanych z działaniami kryzysowymi wynosiły kolejno: 39.423 tys. zł, 55.269 tys. zł, 101.676 zł i 99.494 tys. zł a wydatkowanie (głównie na usuwanie skutków klęsk żywiołowych) odpowiednio: 37.241 tys. zł (94,5%), 53,359 tys. zł (96,5%), 98.638 tys. zł (97,0%) i 67.131 tys. zł (67,5%). Według wyjaśnień Dyrektora Wydziału Finansów i Budżetu DUW zasadniczą przyczyną niepełnego wydatkowania tych środków było przeszacowanie przez Ośrodki Pomocy Społecznej potrzeb na wypłatę zasiłków celowych poszkodowanym oraz przedłużone negocjacje z Bankiem Światowym i późne podpisanie przez jednego z beneficjentów umów na wykonanie usług konsultingowych dotyczących realizacji Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w dorzeczu rzeki Odry.

Na zadania z zakresu usuwania skutków klęsk żywiołowych uruchomiono w latach 2007 - 2010 w formie dotacji celowych z budżetu Wojewody Dolnośląskiego środki finansowe w wysokości 249.508,0 tys. zł, w tym 85.379,0 tys. zł (34,2%) na zadania z zakresu

administracji rządowej. Pomocą w 2007 roku objęto 126 spośród 169 gmin województwa dolnośląskiego oraz 15 spośród 26 powiatów, w 2008 r. - 47 gmin i 14 powiatów, w 2009 r. - 88 gmin i 20 powiatów, a w 2010 r. - 77 gmin i 26 powiatów. Nadmienić należy, iż rokrocznie beneficjentem środków był także samorząd województwa dolnośląskiego. Zgodnie z obowiązującymi w DUW zasadami⁷ w latach 2007 – 2009 dokonano terminowego rozliczenia wszystkich przekazanych dotacji. W okresie tym przeprowadzono także 62 kontrole w zakresie prawidłowości wykorzystania środków na usuwanie skutków klęsk żywiołowych.

W rozdziale 75421 zarządzanie kryzysowe na 2008 r. i 2009 r. zaplanowano wydatki odpowiednio w kwocie 129 tys. zł oraz 70 tys. zł i wydatki te w obu przypadkach zostały wykonane w 100%. Na 2010 r. w rozdziale 75421 zaplanowano wydatki w wysokości 63 tys. zł, z tego do dnia 30 września 2010 r. wydatkowano jedynie 8 tys. zł (12, 7%). Zbadanie wybranych losowo 25 (5%) zarejestrowanych w WBiZK faktur dotyczących poniesionych wydatków (szkolenia pracowników, zakup usług) za lata 2009-2010 (3 kwartały) na łączną kwotę 29.884,22 zł (2,9% ogólnej ich wartości), nie wykazało nieprawidłowości co do legalności i sposobu ich dokonywania.

Kontrola wykazała także dysproporcje pomiędzy środkami finansowymi niezbędnymi do zapewnienia na terenie Dolnego Śląska bezpieczeństwa, np. przed powodzią, a faktycznymi nakładami. Na przykład potrzeby finansowe zgłaszane przez Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych we Wrocławiu na realizację robót z zakresu utrzymania wód i urządzeń wodnych, będących w administracji Samorządu Województwa Dolnośląskiego, zaspokajane były na poziomie do 20,8 %, m.in. w 2010 r. na zgłoszone 74.266,8 tys. zł, otrzymano z budżetu państwa 10.230,0 tys. zł oraz 111,6 tys. zł z samorządów gminnych, tj. 13,9% zapotrzebowania. Według Zarządu Województwa Dolnośląskiego tylko przebudowa wałów przeciwpowodziowych w ramach Wrocławskiego Węzła Wodnego wymagałaby nakładów w wysokości 158.700,0 tys. zł, tj. środków stanowiących 307,2% wydatkowanych w ostatnich 4 latach, przy założeniu, iż nie będzie żadnej powodzi, ponieważ tylko szkody w ciekach i urządzeniach wodnych administrowanych przez Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych we Wrocławiu, powstałe podczas powodzi maj-czerwiec 2010 r., oszacowano na 46.874,7 tys. zł. Powagę sytuacji najlepiej ilustruje fakt, iż wg danych DZMiUW na początek 2010 r., stan techniczny 932,7 km obwałowań (ok. 70 %) oraz 6 jazów o piętrzeniu powyżej 1 m, stwarzał lub mógł stwarzać zagrożenie bezpieczeństwa ludzi i mienia.

6. Pozytywnie ocenia Najwyższa Izba Kontroli działania Wojewody i podległych mu

⁷ Zarządzenia Wojewody Dolnośląskiego w sprawie ustanowienia dysponentów środków budżetowych, trybu uruchamiania środków budżetowych oraz rozliczania dotacji udzielonych z budżetu państwa.

służb w sytuacji wystąpienia zdarzeń kryzysowych. Ustalenia kontroli wykazały, iż były one zgodne z zapisami Wojewódzkiego Planu Reagowania Kryzysowego i przygotowywanego Wojewódzkiego Planu Zarządzania Kryzysowego. Ocena sprawności funkcjonowania systemów ostrzegania i alarmowania powiatów i gmin dokonywana była przez WBiZK DUW w czasie kontroli problemowych systemu ostrzegania i alarmowania, podczas treningów zgrywających system na szczeblu powiatu oraz raz w roku - podczas treningów zgrywających system na szczeblu województwa z pełnym jego rozwinięciem, w którym uczestniczą wszystkie gminy i powiaty (*miasta na prawach powiatu*). W latach 2007 – 2010 system ostrzegania i alarmowania był ciągle modernizowany m.in. poprzez: zastąpienie syren mechanicznych „gigafonami” umożliwiającymi przekazywanie komunikatów głosowych, wdrożenie w 2009 r. systemu łączności SKYPE „RAMZES” we wszystkich inspekcjach i strażach szczebla wojewódzkiego oraz powiatach i gminach województwa dolnośląskiego, uruchomienie podsystemu ostrzegania SMS kierowniczej kadry DUW, Starostów, Prezydentów miast na prawach powiatu (wysyłanie ostrzeżeń hydrologicznych i meteorologicznych), wdrażanie Systemu Informacji SMS w części gmin województwa (umożliwiającego mieszkańcom włączanie się do grupy odbiorców ostrzeżeń wysyłanych przez gminę), wykorzystywanie systemu SISMS przez WCZK DUW do natychmiastowego przekazywania ostrzeżeń do Starostów powiatów, Prezydentów miast na prawach powiatu, innych grup zamkniętych, jak. np. Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego.

W ocenie NIK Wojewoda w trakcie reagowania na sytuację kryzysową, wykorzystywał dostępne środki i siły stosownie do procedur zawartych w WPRK. W badanym okresie największa ilość sił i środków była wykorzystana do prowadzenia akcji prewencyjnej, ratowniczej i usuwania skutków powodzi jaka miała miejsce na terenie województwa dolnośląskiego w dniach 7-9 sierpnia 2010 r., bezpośrednio po gwałtownych opadach deszczu. Działania prowadzone były głównie w najbardziej dotkniętych przez powódź powiatach: zgorzeleckim, lubańskim, lwóweckim, złotoryjskim, jeleniogórskim i jaworskim. Do działań w powiatach zgorzeleckim i lubańskim wykorzystywano m.in. przewoźne stacje uzdatniania wody i cysterny do przewozu wody oraz kontenery (pompowe, ewakuacyjne, techniczne i kwatermistrzowskie), a w czasie działań ewakuacyjnych łodzie i pontony. Do ewakuacji osób zagrożonych skierowano również śmigłowce oraz ratowników wysokościowych. Okresowo zaangażowane były siły ze wszystkich komend powiatowych i miejskich PSP województwa dolnośląskiego oraz z inne jednostki PSP z 7 województw z terenu kraju, a także siły i środki policji, wojska i straży granicznej

Ustalono, że w trybie bezwzględnym przekazano dotację celową z budżetu państwa

dla samorządów na akcję przeciwpowodziową w kwocie 9 458 624 zł. Osobom poszkodowanym przez powódź została także udzielona pomoc finansowa z dotacji celowej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji na ponad 15 milionów zł. Ujawnione przypadki opóźnień w wypłatach zasiłków dla powodzian wynikały z błędów we wnioskach składanych przez samorzady do Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego. Szczególną troską zostały otoczone poszkodowane przez powódź rodziny z małymi dziećmi. Środki na ich wsparcie przekazało Kuratorium Oświaty we Wrocławiu. Łącznie do dzieci powodzian, zakwalifikowanych do pomocy trafiło 1378 000 zł.

Wyciągnięte przez DUW wnioski z przeprowadzonych działań związanych z mającymi miejsce zdarzeniami kryzysowymi dotyczyły w szczególności: nawiązania ściślejszej współpracy z Niemcami i Czechami w zakresie zarządzania kryzysowego (w tym w zakresie wyjaśnienia przyczyn przerwania zapory Niedów i wystąpienia powodzi z sierpnia 2010 r.; prowadzenia stałego monitoringu w sytuacjach zagrożeń powodziowych wszystkich zbiorników wodnych); zarekomendowania wszystkim samorządom wprowadzenia systemu wczesnego ostrzegania przed zagrożeniem m.in. poprzez wiadomości SMS, poprawy edukacji i przygotowania społeczeństwa oraz organów właściwych w sprawach zarządzania kryzysowego na terenie powiatów, gmin i kadry urzędniczej na wypadek wystąpienia zagrożenia; rozwinęcia, np. na bazie pomocy sąsiedzkiej, systemu powszechnej samoobrony w sytuacji zagrożenia jako elementu zadań obrony cywilnej.

Z prowadzonych w badanym okresie działań przeciwpowodziowych i ratowniczych wynika, iż na terenie województwa dolnośląskiego brakuje kontenerów pompowych i pomp dużej wydajności (pożarniczych i szlamowych), agregatów prądotwórczych o mocy min. 20kVA oraz łodzi płaskodennych.

Przedstawiając Panu Wojewodzie powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. *Sporządzenie Wojewódzkiego Planu Zarządzania Kryzysowego z uwzględnieniem w nim nieuwjętych w WPRK istotnych potencjalnych i realnych zagrożeń mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo osób i mienia na terenie Województwa Dolnośląskiego, jak m.in. z uwagi na możliwość przerwania tamy zbiornika Niedów na rzece Witce, przekroczeń dopuszczalnych stężeń zanieczyszczenia (skażenia) powietrza, wystąpienia deszczy nawalnych.*
2. *Wygezekwowanie sporządzenia i przedłożenia Wojewodzie do zatwierdzenia brakujących powiatowych planów zarządzania kryzysowego.*
3. *Rozważenie możliwości większego skoncentrowania (szczególnie w sytuacjach kryzysowych) w Wydziale Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego DUW zadań z zakre-*

su zarządzania kryzysowego, przypisanych dotychczas innym jednostkom i komórkom organizacyjnym Urzędu.

4. Podjęcie działań dla poprawy przepływu informacji pomiędzy organami i jednostkami organizacyjnymi administracji rządowej i samorządowej, w zakresie ponadnormatywnych zanieczyszczeń powietrza substancjami szkodliwymi.
5. Obejmowanie w większym zakresie niż dotychczas szkoleniami, ćwiczeniami i treningami z zakresu zarządzania kryzysowego starostów, wójtów burmistrzów, prezydentów miast, a także przedstawicieli Marszałka Województwa Dolnośląskiego.
6. Podjęcie realizacji wniosków wynikających z przeprowadzonych działań związanych z mającymi miejsce zdarzeniami kryzysowymi, w szczególności powodzią z 2010 r.
7. Zastąpienie analogowych systemów łączności WCZK cyfrowymi, bardziej sprawnymi i niezawodnymi.
8. Osadzenie vacatu na stanowisku zastępcy dyrektora WBiZK i ewentualnego zwiększenia obsady kadrowej tego Wydziału.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Wojewodę w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Wojewodzie prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli we Wrocławiu, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK o sposobie ich rozpatrzenia.

Z poważaniem

DYREKTOR
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
we Wrocławiu
z up.
mgr inż. Zdzisław Poręba
WICEDYREKTOR